

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradniška štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri čerkovnem
 naročniku za ozemlje SHS: letna K 100, za pol leta K 95, za četrt leta K 90, tiskovna K 20, za inozemstvo v

jani 11.953. — Številka telefona 552.
 več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 2. julija 1921.

STEV. 65.

Stanovska zavest.

Razmere nas silijo zapisati nekoliko trpkih besed. Sobotni dnevnik so prinesli notico načelstva ljubljanskega gremija, da se zapadle gremijske pristojbine za leto 1919 in 1920 odstopajo magistratu v izterjanje. Zalogostno je, da je tako daleč došlo, da v našem stolnem mestu naše trgovstvo nima toliko čuta solidarnosti in stanovskega ponosa, da bi bilo pri milijonskih obratih utegnulo žrtvovati svoji poklicni in obligatorni stanovski organizaciji par kron letnih prispevkov.

Toda ne smemo misliti, da je slučaj ljubljanskega gremija nekaj izjemnega; to je tipičen pojav, ki ga najdemo pri vseh gremijih in združenjih na provinci in v ostalih mestih. Nikdo ne pozna stanovske organizacije, dokler se mu ne predpišejo običajni vojni davki; šele tedaj hiti in roti organizacijo, da intervenira, da mu pomaga. Par tednov pozneje je zopet indiferenten napram organizaciji in ne samo, da se pozitivno ne udeležuje dela, ne da inicijative, marveč niti onih zanj smešno malenkostnih prispevkov ne plača, marveč raje kljub večkratnim opominom čaka, da se ga ekzekvira.

Na ta način ni gremijem in tudi ne Zvezi gremijev mogoče vršiti nalogo, katero so si v svojem programu in pravih nadejani. Občni zbori mnogih mestnih in podeželnih gremijev so najboljši dokaz, kako plitva je stanovska zavest večine našega trgovstva, kako popolnoma nič se ne zavedajo važnosti solidarnega nastopa in strokovnega dela v organizacijah. Od vseh članov se udeležuje zborovanj ena petina do ena desetina, vsi drugi pa najdejo vse mogoče izgovore, samo da se absentirajo. Vse delo v strokovnih organizacijah spočiva na dveh ali treh osebah; včasih celo na enem

samem. Vsi ostali se ne udeležujejo praktično, inicijativno pozitivnega dela in s svojo abstinenco in pasivnostjo silijo svoje strokovne organizacije v neproduktivnost.

Ugotoviti moramo, da je v vsakem strokovno organiziranem delavcu globlji občut in zavest pomena strokovne organizacije, ker on ve, da edino ta lahko zboljša njegov gnotni položaj, kar je glavni cilj njegovega stremjenja. Trгоvec, ki te skrbi ne pozna, je individualist in smatra, da najbolje lahko sebe zastopa in ščiti sam. Zato omalovažuje strokovno organizacijo, češ da ta zastopa le skupne interese. Pa baš tu leži največja samoprevara in dogodki zadnjih dveh let bi bili lahko naše trgovstvo iztrezili. Pred poldrugim letom, ko je bila persekucija trgovstva na vrhuncu, se je še čulo nekoliko zanimanja za stanovsko organizacijo, ki pa je pozneje zopet ponehalo. Razmere se medtem niso nič zboljšale, nasprotno v najkrajšem času bodo naše trgovske organizacije poklicane, da sodelujejo pri obrtnem redu, pri trgovskem zakonu, da varujejo svoje pravice proti združnemu zakonu, proti brezmejni protekciji agrarcev na škodo razvoju trgovine. Razen tega še niso gremiji izvršili revizije obrtnih listov, reorganizirali nadaljevalne strokovne vzgoje naraščanja in mnogo drugih dejavov.

Tudi naš strokovni Trgovski list pogreša iz krogov interesentov sodelovanja. Celo leto je prejel komaj par dopisov od trgovcev, dasi je bilo ogromno prilik in gradiva. Pa ne samo to! Tudi inseriralo se je raje v političnem tisku in na konec znaten del trgovcev ni poravnal dosedaj naročnine.

V takih razmerah je težko vztrajati in vstvarjati strokovne obširne knjižnice, razviti strokovno delo in časopisje. Nedvomno je, da bi ta ma-

lenkostni, strokovno-prosvetni davek v obliki prispevkov za stanovsko organizacijo in glasilo nesel našemu trgovstvu mnogo uspehov. Zato upamo, da bo naš današnji apel zadostoval, da bo vsak član storil napram svoji organizaciji in strokovnemu delu v bodoče svojo dolžnost.

Nove takse.

(Nadaljevanje.)

T. p. 235. Za dopustitev nadrobne prodaje tobaka, cigaretnega papirja, denaturiranega alkohola, poštnih in kolkovnih vrednot in monopoliziranega papirja: a) v Ljubljani in Mariboru 50 din., b) v ostalih mestih 20 din., c) v trgih 10 din., d) na vaseh 5 dinarjev.

Ta taksa se pobira tudi za dovoljenje prodaje smodnika. Popolni invalidi plačajo samo polovico takse, ki je določena za trafike.

Taksa za vsako igro kart ali domino stane po t. p. 236 neizpremenjena s 5 din.

Najvažnejše takse iz konzularne stroke, ki se z novim finančnim zakonom nameravajo povišati, so sledeče:

a) za izdajanje, podaljšanje ali obnove potnih listov:

1. do 6 mesecev 10 din;
2. Za čas od 6 do 12 mesecev 20 dinarjev;
3. za vsako nadaljno leto še po 20 dinarjev;

Te takse se torej proti sedaj veljavnim trikratno povišujejo.

4. za izseljeniški potni list v Ameriko znaša taksa 500 din. Opombe veljajo kakor so bile lansko leto v Uradnem listu z dne 23. aprila 1920, številka 50 razglašene.

5. za vpis v register naših podanikov, ki stanujejo v inozemstvu, ako se priglasijo 6 mesecev po prihodu odnosno na javen poziv, se plača ta-

aksa 3 din. brez ozira na število rodbinskih članov. Za izpremembo, dopolnitev ali popravek se pa plača le pol dinarja.

6. za vpis naših podanikov v seznam zaradi dostavitve pošte, se plača letno 20 dinarjev. Za vidiranje pasov inozemcev ostane minimalna taksa 10 din. V praktičnem odnošaju se ravna po reciprociteti inozemskih držav. Za vidiranje pasov naših državljanov se plača taksa 3 din. Važna je opomba, da sme finančni minister v sporazumu z zunanjim ministrom takso za inozemce po načelu reciprocitete povečati ali zmanjšati.

Obmejne oblasti so dolžne izterjavati za nevidirane potne liste takso, ki je za vidiranje predpisana.

Za vidiranje posmrtnih pasov, razen za potne liste naših beguncev in padlih vojakov, se plača dvojna taksa.

T. p. 239. Za poizvedovanje in poročilo o osebah neznanega bivališča, ki živijo v inozemstvu 10 din.

T. p. 240. Enaka taksa velja za prošnje za zasebno obvestilo osebam, ki žive v inozemstvu.

Nikakor pa ne odgovarja ugledu naše države naslednja tarifna postavka, ki določa, ako zasebnik naprosi konzularno oblast, da posreduje za izplačilo kake terjatve in ta denar interesenti določijo, da sme konzulat si zaračunati razen stroškov za dostavitev še takso v višini pol odstotka od vterjanega zneska. Ako se pa nasprotno pošlje konzulatu kak znesek v svrhu dostavitve osebi v inozemstvu, se plača razen dostavnih stroškov še takso v višini ene četrtine odstotka dostavne vsote.

Za izkaznico prebivanja, za nje podaljšanje ali obnovo 3 din.

T. p. 242 a). Za vsako sestavo pogodbe poleg takse od pravnega posla ali listine 20 din.;

b) Za odpoved pogodbe 10 din.

c) Za sestavo protokola o kateri-

Predsednik »Uprave za zaščito industrijske svojine« dr. Janko Šuman:

Zaščita industrijske lastnine.

(Konec.)

S tem, da so se patenti, vzorci in znamke prenesle v registre uprave, uživajo vse pravice in ugodnosti po tej uredbi, smatrajo se kot samostojne, od prejšnjih zakonov neodvisne pravice industrijske lastnine, podvržene so pa tudi predpisom te uredbe glede sporov o njihovi veljavnosti.

Tudi glede vzorcev in znamk velja to, kar se je povedalo zgoraj glede patentov. Preneseni vzorci in znamke, ki so dosedaj veljale samo v posameznih delih kraljevine, ali kojih se zaščita razširi na celo ozemlje kraljevine, ne morejo kršiti pridobljenih pravic drugih oseb v onih pokrajinah, kjer dosedaj niso veljale.

Kakor se je to že zgoraj omenilo, je naša država po členu 274 St. Germainске mirovne pogodbe (čl. 257 Trianonske mirovne pogodbe z Ogrsko, katera pa še ni stopila v veljavo, ima isto določbo) obvezana priznati samo one pravice industrijske lastnine, ki so na nekdanjem avstro-ogrskem teritoriju veljale v trenutku, ko je ta teritorij prešel pod suvereniteto naše države. Iz tega vzroka je popolnoma nemisljeno, če določa predzad-

nji odstavek § 162, da predpisi tega paragrafa ne veljajo za pravice industrijske lastnine, odobrene po 27. oktobru 1918 od strani oblasti, odnosno ustanov (trgovskih in obrtnih zbornic) v območju današnje avstrijske ali ogrske republike.

Ker so pa odredbe mirovnih pogodb obvezne, se končno določa, da predpisi § 162 v nobenem oziru ne menjajo mirovnih pogodb, ako bi te v enem ali drugem slučaju dajale pripadnikom pogodbenih držav večje ugodnosti, kakor jih priznava § 162 uredbe.

V členu 258 in sl. mirovne pogodbe z Avstrijo so navedeni slučajji, v katerih se morejo obnoviti odnosno pridobiti pravice industrijske lastnine, ki so tekom vojne prenehale, ali ki bi se lahko pridobile, če bi ne bilo vojne. V členu 260 je nadalje določeno, da se prioritetni roki, ki jih predvideva člen 4 leta 1911 v Washingtonu revidirane mednarodne pariške pogodbe z dne 20. marca 1883 ali kakšna druga veljavna mednarodna pogodba ali kak zakon v svrhu, da se tega roka poslužujejo interesenti pri prijavi patentov, uporabnih vzorcev, znamk, vzorcev in modelov, podaljšajo od vsake pogodbene države v korist državljanov drugih pogodbenih držav za šest mesecev, to pa le v slučaju, da ti roki 28. julija 1914 še niso potekli, ali so šele tekom vojne

pričeli, ali bi začeli teči, če bi vojne ne bilo. Šestmesečno podaljšanje se računa od dneva, ko St. Germainska mirovna pogodba stopi v veljavo.

Radi teh določil, bodo se dogodili slučajji, v katerih mora uprava priznati pravice industrijske lastnine, če tudi ne odgovarjajo predpisom § 162 uredbe.

Najvažnejša mednarodna obveza, ki velja glede zaščite industrijske lastnine je Unijska pogodba, sklenjena v Parizu dne 20. marca 1883, revidirana zadnjikrat v Washingtonu dne 2. junija 1911. Tej Unijski pogodbi so pristopile sledeče države: Belgija, Brazilija, Španija, Francija, Vel. Britanija, Italija, Nizozemska, Portugalska, Srbija, Švica, Tunuzija, Norveška, Švedska, Ameriške Zedinjene države, Dominikanska republika, Danska, Japonska, Nemčija Mehika, Kuba, Avstrija, Ogrska, Maroko, Češka in Poljska republika in Rumunija. Tudi naša država je notificirala svoj pristop tej Unijski pogodbi. Glavna določba te pogodbe je, da priznavajo pogodbene države podanikom vsake teh držav prvenstvo (prioriteto) prijave, izvršene pri pristojni oblasti ene pogodbenih držav, ako se prošnja za odobritev patenta ali uporabnega vzorca preda pri pristojni oblasti druge države najdalje tekom 12 mesecev, prošnja za registriranje vzorca, modela ali znamke najdalje tekom štirih

mesecev po predaji prvotne prijave.

Ker niso vse države gornjega zaveza podpisale mirovnih pogodb in ker se je zdelo potrebno, da se ugodnosti mirovnih pogodb glede zaščite industrijske lastnine raztegnejo tudi na ostale člane zaveza kakor n. pr. na Brazilijo, Kubo, Dansko, Španijo, Švico, se je sklenil dne 30. junija 1920 posebni aranžman v Bernu, v katerem se nekatere države zavezujejo, da se državam, ki so aranžman sklenile, daje iste ugodnosti kakor onim, ki so podpisale mirovne pogodbe. Tudi naša država je prijavila pristop k temu aranžmanu.

Končno še kratka opazka glede kolekovanja prošenj in njenih prilog. Po § 159 uredbe se plačajo razun v §§ 155 do 158 omenjenih posebnih pristojbin še v smislu »zakona o taksum« od 30. marca 1911 v tem zakonu predvidene pristojbine v dinarjih.

Opozarja se posebno na člen 15, ki določa, da se nekolekovane ali ne zadostno kolekovane prošnje, ki se osebno predajo, ne sprejmejo; ako se vpošljejo po pošti, se take vloge sicer upišejo v vložni zapisnik, ali se ne rešijo, ampak grede »ad acta«.

Le v slučaju, da nosi vloga v tar. post. predviden najnižji kolek (takse-no marko), ki znaša sedaj 2 din. (vsaka priloga kolek 0.50 din.) se z vlogo postopa in sicer pod meritorno rešit-

koli drugi zadevi, ki nima posebne takse 20 dinarjev.

d) Za prošnjo, da se kaka zadeva javno objavi v privatnem interesu 20 dinarjev.

e) Za vpis listin v notarsko knjigo, ako je listine privatnik sam sestavil od pole 20 din.

T. p. 243. Za potrditev pogodbe 5 dinarjev.

T. p. 244. Za sestavo oporoke ali kodičila

a) v pisarni od pole 20 dinarjev.

b) izven pisarne od pole 50 din.

T. p. 245. Za hranjenje oporoke 50 dinarjev.

T. p. 246. Za akt o otvoritvi oporoke 20 din.

T. p. 247. Za sestavo poblastila

a) generalnega 20 din.

b) posebnega 40 din.

T. p. 248. Za sestavo inventarja od pole 30 dinarjev.

T. p. 249. Za uradno zapečatbo trgovine ali stvari 10 dinarjev.

T. p. 250. Za snemo pečatev s trgovine ali stvari 10 din.

Kjer se konzularna oblast v interesu kakega privatnika udeleži razprav pred lokalno oblastjo ali licitacije in podobnega, se plača za vsako dopoldne 30 din. in ako traja razprava še popoldne še 20 dinarjev takse.

Za samo intervencijo se plača polovica prej omenjene takse. Za pregled kuratorskih računov od prve pole 15 dinarjev in za vsako nadaljno polo še po 8 din.

T. p. 251. Za vsako izdano odločbo ali podoben akt 5 dinarjev, za samo dostavitev odločb inozemskih lokalnih oblasti kakemu našemu podniku se plača taksa 3 din.

T. p. 252. Za overenje podpisov in pečatov tujih in naših državnih oblasti 5 din.

Te že lansko leto vpeljane takse konzularne stroke se letos povišujejo, kakor je iz predstojčega načrta razvidno za 100 do 150 odstotkov.

Razen tega pa se razširja na celo kraljevino veljavnost novih konzularnih pristojbin v pomorskem prometu, ki znašajo:

Za prihod in odhod parobrodov v luki, kjer se nahaja konzulat, ako parobrod vrši trgovske operacije v luki in kreca potnike ali blago

a) za parnike male obalne plovbe brez takse,

b) za parnike velike obalne plovbe 0.10 od registrirane tone, maksimalno 20 din.

c) Za parnike dolge plovbe za prvih 200 ton 20 din., za nadaljno vsako tono 0.05 din., maksimalno pa za en parobrod 100 din.

Poslovanje konzularnih oblasti pri parobrodih obsega sestavo konstituta, pregled in potrdilo popisa mo-

vijo na ta način, da se v smislu člena 50 »zakona o taksama« najprej izvrši »doplata« na redno pristojbino in plačilo trikratne razlike med plačano in predpisano pristojbino. Za tozadeven opomin stranki plača ista po tar. postavki 46 še pristojbino 2 din.

Pripominja se, da se kolek, predviden v »zakonu o taksama« za dotično prošnjo prilepi na prvi poli in sicer samo enkrat brez ozira na to ima li prošnja eno ali več pol. Isto velja tudi za priloge, ki se za vsako plača tudi le enkrat pristojbina 0.50 din. brez ozira na njih obseg.

Za vsako prošnjo, za katero se zahteva posebna pismena rešitev, je treba po tar. post. 5 prilepiti na vlogo še kolek 5 din., ako se v zakonu o taksama za konkreten slučaj ne zahteva druga pristojbina.

Druge pristojbine, ki se ponavljajo so: za vsak oglas v Glasniku uprave 5 din., za prošnjo, da se rok podaljša ali obnovi 10 din., za predlog preložitve naroka 10 din., za vsako nadaljno preložitve naroka 10 din. več, za pregled registra, za pregled aktov ali izložene patentne prijave 1 din. itd.

Sicer se je pa posrečilo doseči od finančnega ministrstva spremembo strogih določil »zakona o taksama«, ki bode veljala za upravo. Seveda ima ta določba samo začasen značaj. § 159 odstavek 3, določa v tem oziru:

štva, zdravstvenega lista, parobrodnega manifesta, tovornega lista, vdiranja broderskega dnevnika, dnevnika krmarja in strojnika, pregled parobrodne lekarne etc.

(Dalje prihodnjič.)

Še enkrat o carinjenju in priznanih deklarantih.

Naše stališče zastran priznanih deklarantov, ki smo ga zadnjič podprli, ostaja slejkoprej neizpremenjeno. Ta poklic smatramo odveč; usiliti nam ga hočejo s carinskim zakonom vred, toda branili se bomo deklarantov dosledno, kakor tudi zakonitih določil, ki istinito konsumentom in s tem državi tako očitno škodujejo.

Carinska uprava zapored imenuje deklarantom upokojene carinske uradnike v isti sapi pa zatrjuje, da ji nedostaje uradnikov. Če so ti vpo-kojenci sposobni izvrševati posel privatnih priznanih deklarantov, sposobni so tudi izvrševati posel aktivnih carinikov. Poslednje je seve manj lukrativno in zavoljo tega manj zaželjeno. Neomejena tarifa privatnih deklarantov je obljubljena dežela, za katero se poteguje vse, karkoli je bilo kedaj s carinjenjem v zvezi.

Znan nam je upokojen carinski uradnik, ponižnih sposobnosti, ki se mu izvolyen poklic »priznanega« dovolj dobro rentira. Ni sicer sposoben napisati deklaracije o raznovrstnejši manufakturi ali galanterijski robi, ker se najbrž kot aktiven carinik ni izvežbal v tarifiranju, toda ta okolnost mu prav nič ne škoduje.

On je priznan deklarant in že iz samega tega dekreta izvira mu blagostanje. Usposobljen je veljavno podpisovati deklaracije, ki jih spiše špediter. Špediter mu plača za podpis vsake deklaracije 5 dinarjev, toda kljub temu nosi špediter vso odgovornost za pravilnost deklaracije. Ta špediter namreč, dasi z obsežnim inventarjem že dolgo izvršuje svojo obrt, ne more veljavno podpisati deklaracije. Njegova tozadevna prošnja je bila odbita in je tako primoran, če hoče svojo obrt izvrševati, vzdrževati »zakonito priznanega deklaranta«.

Špediter, v čigar posel gotovo spada tudi izvrševanje carinskega opravila, osobito če ga istinito zna, kakor v našem slučaju, je odvisen v izvrševanju svojega poklica od podpisa »priznanega deklaranta«, ter ga mora za to, od vsake odgovornosti odvezano opravilo, vsakokrat nagraditi s petimi dinarji.

Toda predno zamore špediter deklarirati, je treba robo videti in oceniti carinsko tarifarično. Prosimi mora

»V svrhu pridobivanja pravic industrijske lastnine, posebno z ozirom na zaščito pravice prvenstva, morejo se izjemno pismene vloge, ki nimajo nikakega ali nedovoljnega koleka, sprejeti tudi brez koleka, prosilec pa se mora opozoriti na veljavne predpise »zakona o taksama«, da dopolni ali plača pristojbino v določenem roku in sicer samo redno pristojbino brez porabe čl. 50 zakona o taksama. Pristojbino za opomin (tar. post. 46) pa mora plačati.«

»Če prosilec v določenem roku plača ali dopolni zahtevam pristojbine, se vloga smatra, da je predana redno in pravočasno, drugače se položi v spise.«

Glede jezika, v katerem se vloge pri upravi predajejo, veljajo splošni predpisi, da morajo biti sestavljene v srbohrvatskem ali slovenskem jeziku. Prilogam, ki so sestavljene v drugem jeziku, se mora priložiti overovljen prevod v naš jezik.

Prosilci, ki stanujejo v naši državi, predložijo svoje prošnje lahko sami. Vsi oni pa, ki ne stanujejo v naši državi, morajo imeti zastopnike v smislu §§ 75 in 76 uredbe.

Obliko in vsebino poblastila predpisuje izvršitna naredba z dne 17. novembra 1920, služb. nov. št. 267.

Poklicema morejo zastopati stranke v zadevah industrijske lastnine samo advokatje, patentni odvetniki in patentni inženirji.

pri carinarnici dovoljenja, da pregleda robo v svrhu pravilnega deklariranja. Te prošnje pa obrtnik špediter, ki je po naših pojmihi pooblaščen v prilog lastnika robe izvršiti vse transportne posle — torej tudi carinske — ne sme podpisati, ker mu zopet manjka kvalifikacije zakonito priznanega deklaranta.

Prošnjo sme sicer napisati, jo opremiti s kolkom za 2 din., priložiti 0.50 din. za rešitev, za podpis pa naprositi »priznanega deklaranta«. V to pa temu seve zopet pripada nagrada petih dinarjev. Za efektivno delo, dvakratni podpis, prejme torej deklarant deset dinarjev, dasi podpis ne odgovarja ničemu drugemu kakor okostenelemu zakonitemu določilu. Vendar deklarant se zaveda svoje važnosti, kajti navedeno vsoto že običa zvišati, gotovo zaenkrat samo do okroglo dvajset dinarjev.

Ze ob sedanjih višini je to dohodek, ki se dnevno po prilikah večkrat ponavlja, v materialnem uspehu vsekakor z najpoštenjšim ročnim ali duševnim delavcem kosa, kljub temu pa samo osrečuje priznanega deklaranta za zakonito delo.

Skrb obrtnikov in trgovcev, osobito pa konsumentov naj bode, iztrebiti takšne zakonite izrodke, ki vzgajajo samopašno parasitstvo na državnem organizmu.

Sporadično naletimo tudi na deklarante, ki kot dobri tariferji sestavljajo deklaracije sami, jih podpisujejo na lastno odgovornost za morebitne nepravilnosti, pa tudi za izvršen posel polagajo račune, ki celo odvetniške ekspanzore vselej mnogokrat prekašajo.

Izključeno je, da bi se zamogli kedaj ogreti za »priznane deklarante«. Naš neomajen in hkratu modernejši nazor je ta, da prijavlja robo v ocarinjenje upravičenec, t. j. tisti, ki sme z robo med transportom razpolagati, oceni jo pa naj v zvezi z carinsko tarifo službeno le carinski uradnik. Ta poslednji je poklican interes države ščititi in naj izvršuje to brez podraževalnega posrednika.

Transportanti se poslužujejo v izvrševanje transportov špediterjev ali direktno železnice. Če nočemo transportne delovrše ovirati ali podražiti, nakloniti moramo špediterjem in železnici posredovanje pri izvrševanju carinskih opravil, ne ustanavljajmo pa v to še »priznanih deklarantov«. Za pravilno klasifikacijo carinske robe naj jamčijo carinski uradniki ne pa kakor si carinska uprava to želi deklaranti.

Carinarnice s carinsko upravo vred se še danes krčevito držijo zastarele institucije deklarantstva. V to sta merodajna samo dva razloga. Prvič je deklarantstvo zakonito, drugič pa in to je glavnejše, vladajo med priznanimi deklaranti in carinarnicami odnošaji, ki niso brez materialne podlage. Kar se prvega tiče, povdarjamo, da se deklarantstvo samo doseže po tistih, ki imajo tri do petletno carinsko prakso, je torej odlikovanje, ki ga carinska uprava poljubno naklone svojim bivšim članom. Predno pa pridemo v podrobnosti drugega razloga navedemo C broj 25.501 iz kancelarije generalne direkcije carine, ki se glasi: Privredno finansijski komite ministara na sednici svojoj od 8. aprila 1921 rešio je, da se do dalje naredbe dnevnice iz čl. 233 carinskog zakona naplačuje i to: za ukazne carinske činovnike po 30 dinara, a za neukazne po 15 dinara.

Saopštava se prednje rešenje trgovčakom i zainteresovanom svetu s tim, da če svako ko želi, da mu se kakav carinski posao izvrši van carinarnice ili van vremena odredjenog za službeni rad biti dužan, da se predhodno obrati nadležnoj carinarnici pismenom predstavkom snabdevenom propisnom taksom.

Stvar izgleda nedolžna, pa je polna sebičnosti, ki jo razmotrimo s praktičnih vidikov. »Van carinarnice« se carini največ robe, ker carinskih skladišč še itak nimamo nikakih. Privatnik, ki hoče svojo robo »van carinarnice« cariniti, vložil prošnjo in pride ob zadostni potrpežljivosti v nekaj dneh, prej ali poznej, tudi na

vrsto. »Priznani« je dosti praktičnejši v dosegi hitrega ocarinjenja. On plača carinskemu revizorju navedeno dnevnicu in ima naravno vsled tega prednost pred vsemi drugimi.

Obstojajo sicer pravilniki, da mora upravnik biti podpisan na priznani za plačano dnevnicu, da mora biti dnevnicu plačana pri carinski blagajni itd., toda kljub temu se ocarini največ pošiljk po plačanih dijetah, dasi se carinjenje vrši v kolodvorskem območju carinarnice in med rednim uradnim poslovanjem. V te odnošaje posvetiti bi zamogla samo statistika, ločena za uvoz in izvoz, kl bi naj število za dnevnicu ocarinjenih pošiljk vzporedila s celotnim številom carinskih odprav. Znano nam je, da imajo »priznani« svojo prednost pri carinarnicah, znano nam je pa tudi, da dele prejete dnevnicu carinarnice med svoje uradnike, kar je gotovo najprijetnejši del »zakonitega rada«. To je neovržno, da tvarja bakiš visok procent carinskih izdatkov vsled česar opozarjamo na član 181. carinskega zakona, ki izključuje napram carinskim uradnikom vsako obliko nagrade. Darežljivost »priznanih«, ki gotovo najde izraz v računih, ki jih plačujejo trgovci in obrtniki, pa naj ti v detaljih zavolji soglasja z zakonom podrobno premotrijo. Molj v takih zadevah samo podpira nezdrave razmere.

—A—

Ali temelji naše finančno pravo in upravno postopanje na modernih načelih?

(Nadaljevanje.)

IV. Donosnostni pribitek.

V zmislu mrtve črke zakona izvedena odmera donosnostnega pribitka vodi do nepravilne in v dejanskih razmerah neutemeljene obdačbe. Da moremo to dokazati, navedli bomo podrobneje, kaj je donosnostni (rentabilitetni) pribitek in kako se odmerja.

Ta davek smo dobili šele med vojno dobo, ki je omogočala, da so si podjetja pridobila neobičajen dobiček. Odmerja se na podlagi cesarske naredbe z dne 28. avgusta 1916, drž. zak. št. 280.

Plačujejo pa to davščino spodaj navedena podjetja, zavezana posebni pridobitni.

Naredba navaja kot donosnostnemu pribitku podvržena sledeča podjetja:

- delniške družbe,
- delniška društva,
- komanditne družbe na delnice,
- rudarske združbe,
- pridobitne in gospodarske zadruge, in
- družbe z omejeno zavezo.

Donosnostni pribitek znaša pri rentabiliteti:

nad 6 odstotkov do vštveši 8 odstotkov 30 odstotkov,

nad 8 odstotkov do vštveši 10 odstotkov 40 odstotkov,

nad 10 odstotkov do vštveši 12 odstotkov 50 odstotkov,

nad 12 odstotkov do vštveši 14 odstotkov 70 odstotkov, nad 14 odstotkov 80 odstotkov predpisa na posebni pridobitni. Takozvani dodatni davek k posebni pridobitni pri delniških družbah je prost pribitka.

Rentabilitetni pribitek se ne predpisuje tedaj, ako rentabiliteta znaša manj ali k večjemu 6 odstotkov.

Rentabiliteta se pa ugotovi po sledeči formuli:

a) najpreje se ugotovi odmerna podlaga za posebno pridobitno. Od odmerne podlage je odbiti posebno pridobitno, 90 odstotni enotni državni pribitek, rentabilitetni pribitek in avtonomne doklade, v kolikor so ti davki prištetji v odmerno podlago za posebno pridobitno. Odbijejo se tudi še od te podlage one pasivne obresti itd., ki so se v zmislu § 94. lit. c) zak. o osebnih davkih prištele k bilančnemu dobičku, ko se je odmerjala posebna pridobitna. Izločijo se n. pr. pasivne obresti hipotekarno zavarovanih dolgov podjetja, obresti deležev, obresti družabne glavnice pri družbah z omejeno zavezo itd. Kar še potem

ostane, je primerjalna podlaga za rentabilitetni pribitek.

b) Nato se ugotovi napravna glavnicca in sicer po stanju začetkom onega bilančnega leta, kojega bilančni donos je obdačiti v zmislu § 92 odst. 1 zakona z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220.

V napravno glavnicco se všteje najprej osnovna glavnicca (delnice, deleži, družabna glavnicca), dalje prave rezerve in prenos dobička iz predidóčega bilančnega leta.

Po analogiji člena 4, odloka bivšega finančnega ministrstva z dne 8. avgusta 1916, drž. zak. št. 247, je všteti v napravno glavnicco poleg teh zneskov tudi še druge trajno v pridobitne namene investirane glavnicce; n. pr. pri rudarskih združbah one kapitalije, katere rudarski družabniki poleg svoje družabne vloge trajno, v pridobitne namene vložijo v dotično podjetje. Podobno velja tudi za družbe z omejeno zavezo.

K pravih rezervam je prišteti še dotacijo rezerve iz dobička predidóčega bilančnega leta in sicer tudi po analogiji zgoraj označenega finančnoministerijalnega odloka.

c) S tem dobimo dvoje postavk. Prvič primerjalno podlaga za rentabilitetni pribitek in pa napravno glavnicco. Razmerje med obema da rentabilitetno.

S pomočjo že uvodom navedene davčne lestvice odmerjamo potem donosnostni pribitek.

Sljedeč primer nam bo pokazal, kako je postopati.

Delniška družba v Ljubljani izkazuje dobička za bilančno leto 1919: 1.200.000 K. Pridobitine je v tem letu plačala 100.000 K. Na dolžnih obrestih lastnih, hipotekarno zavarovanih dolgov je plačala 100.000 K.

Glavnice, delujoče v podjetju, po stanju koncem 1. 1919 (po bilanci) znašajo:

delnice 2.000.000 K, splošna rezerva 500.000 K, rezerva za dubijozo 100.000 K, agio-fond 100.000 K, prenos dobička 100.000 K.

(Dalje prihodnjic.)

Dopisi.

(Protokolacije.) Ze skoro 3 leta smo samostojni in se se nismo dokopali do tega, da bi pisali naša lepa slovenska imena izključno pravilno. Se se čita, da je bila v trgovski register vpisana firma A. Globotschnig ali I. Pintertsch ali F. Slemenschek itd. Mislimo, da bi bil vendar že skrajni čas, da bi se take spake uradno »ex offio« korigirale. Naj vendar ministrski svet, ki tako rad izdaja »navedbe« in »odluke« v gospodarskih vprašanjih, enkrat izda naredbu, da imajo vsi uradni pisarni pisati mesto sch, tseh ali drugih špak — š in č. V cirilici itak ne eksistira niti sch niti tseh. Zakaj bi tudi pri nas ne pisali pravilno? Pri tem niti ne mislimo na male nepravilnosti, kakor Drofemig itd., ali bohoričico Skofizh — ali pisavo na -ic, n. pr. Ipavic. Vse to bi lahko ostalo, saj imajo tudi Nemci svoje Khopffe, Angleži svoje Lloyde itd.; ampak take smešnosti, kakor so Globotschnig, Karnitschnig itd. — naj se z »odluko« prepovedo. Ukaz naj bi se izdal na sodišča, pa tudi na župnišča kot matrikelske pisarne. Napravite red, čas je že! — Nemška imena naj se le še naprej pišejo nemški; slovenska pa slovenski! — Naroden trgovec.

Izvoz in uvoz.

Naš izvoz v Ameriko. Naše bogastvo tvorijo posebno neizdelani produkti, od katerih imamo za izvoz na razpolago: tobak, opij, žita, baker, aluminijeve rude, slive, cement, les in živino. Za Ameriko najvažnejši predmeti so baker in bauksit. Žalobog pa so nastopile težkocje, ki izvoz bakra popolnoma onemogočujejo. Slive in tobak za izvoz itak ne pridejo v poštev, ker aroma našega tobaka ne odgovarja zahtevam ameriškega kadilca. Izvozne luke za Ameriko so: Trst, Solun, Dubrovnik in Split, vendar vladajo še vedno neradne prometne razmere, ki izvoz zakasnjujejo.

Za izvoz prosti predmeti v Madžarski. Poljedelski minister je sporazumno z interesovanimi ministri dovolil, da se smejo do preklica naslednji produkti in

blagovi izvažati v carinsko inozemstvo, ne da bi bilo za to treba posebnega dovoljenja: sveže grozdje in drugo sveže in pripravljeno sadje, sveža in pripravljena zelenjava, izvzemši krompir, vino in sampanjec.

Uvozne prepovedi v izladiji. Preko Londona se javi, da glasom prav sedaj objavljenega poročila izladijskih oblasti obstoje uvozne prepovedi za sledeče blago: konzerve vseh vrst, vkuhanu sadje, kekse, fige, datelje, orehe, sladke korene, karamele, konfekt, jedilno čokolado, pivo, selterjevo vodo, avtomobile, motorna kolesa, bicikle, vse vrste godala, gramofonske plošče, porcelansko blago, podobne, okvirje, milo in milarsko blago, rezila, čipke, parfeme, vode za lase, galanterijsko blago vseh vrst, zlatnine, srebrnine, dragotine, niper, dragulje in žive cvetlice.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Meso v Osijeku. Ker so osješki mesarji pri oddaji mesa za našo vojsko nastavili ceno 14.80 K po kg, medtem ko so ga meščanom prodajali po 32 K, je urad za določanje cen ustanovil sledeče nove cene za meso in mast: Goveje meso sprednji del 20 K, zadnji del 24 K, teleče meso 24 K, svinjsko meso 28 K, mast 40 K, suha slanina 40 K, surova slanina 38 K, salo 38 K po kg. Mesarji so si predstavljali, da bo osješko občinstvo plačevalo višje cene, da bodo mogli dobavljati vojski meso po nizkih cenah. Osješki urad za določanje cen je podprl svojo odredbo z denarno globo do 20.000 K in s 6 meseci zapora, eventualno z odtegnitvijo koncesije. Te cene pa mesarje ne bodo spravile na beraško palico!

Trgovska zbornica v Skoplju. Iz Beograda se poroča, da je v ministru za trgovino in industrijo podpisan ukaz, na podlagi katerega se otvori trgovska zbornica v Skoplju.

Kupčijske zveze z inozemstvom. V pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani so naslovi treh tvrdk na razpolago, ki žele z Jugoslavijo stopiti v trgovske zveze.

Ponudba blaga iz čiste volne. Trgovska in obrtniška zbornica v Gracu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da tvrdka Jakob Rathleitner & Sohn, ena največjih tovarn za volneno blago v Gracu prodaja blago iz čiste volne 140 cm široko po zelo primerni ceni. Blago je prvovrstno. V zbornični pisarni je predmeten dopis, ki vsebuje tudi ceno, interesentom na vpogled.

Trgovska zbornica v Krakovu poroča, da ima neka večja poljska tvornica papirja v Živeu velike količine cigaretnega papirja in parafiniranega papirja, ki se rabi v industriji čokolade in življenjskih potrebščin, na razpolago za izvoz. Tvornica pošlje na zahtevo vsakomur vzorce izdelkov.

Prednostne dobave cementa v Čehoslovaški. Po neki naredbi delavskega ministrstva, se je v ta namen, da se zagotovi potrebščina cementa za občnokoristne ali za po državi in drugimi javnimi oblastvi podpirane gradnje dogovorilo med izdelovalci in prizadetimi centralnimi oblastnjami, da se imajo naročila cementa za take gradnje pred vsemi drugimi naročili rešiti. V ta namen bo delavsko ministruvalo dalo cementarnam nekako potrdilo v obliki priporočila. S tem se pa konsumentom ne zabranjuje, da neposredno pri cementarnah, brez prošnje za tako potrdilo (priporočilo), naročajo, in tudi cementarnam se ne zabranjuje, taka naročila, izvršiti, v kolikor se ne vrše na stroške prednostnih dobav.

Monopol vžigalic v Rusiji. Sovjetska vlada je ponudila švedskemu konzernu monopol vžigalic v celi Rusiji.

Prekmorska trgovina. Lastniki parobrodov in mornarji so na svoji konferenci sklenili, da se morajo znižati mezde, kar je edino sredstvo, da se odpomore nepretrgoma rastoči nezaposelnosti v Angliji. Na ta način naj bi se povzdignila produkcija, nižje cene pa naj bi pospešile zunanjo in prekmorsko trgovino.

Industrija.

Tvornica kovinskih predmetov »Cinac« v Celju, s katero smo v našem listu že seznanili čitatelje, se je na novo

razširila. Tvornica, ki je dozdej izdelovala raznovrstne kovinske predmete iz modernih zlatin, kakor žlice, vilice, nože, zajemalke, kuhinjsko posodo itd., je dobila novo lastno galvanizacijsko napravo za ponikljanje, pobakrenje in pomejenje raznih starih in novih kovinskih predmetov. To novo napravo ne bodo le zdravniki in mehaniki toplo pozdravili, marveč tudi vsi drugi sloji, ki bodo sedaj v stanju, da si kratkim potom uredijo potrebno ponikljanje doma, kar so morali do sedaj pogosto oskrbeti v inozemstvu. Pri tej priliki opozarjamo naše čitatelje na dejstvo, da imenovana tvornica zaposluje večji del le invalide, da tako pomaga fizično manj zmožnim ljudem do kruha. Upamo, da bo šla naša vlada temu mlademu podjetju na roko in da njegov razvoj ne bo ovirala s tem, da prepove uvoz ali takoj zviša uvozno carino za njene izdelke. Glede podatkov o tvorničnih proizvodih opozarjamo na oglas v oglasnem delu današnje številke.

Išče se zastopnike za rezila za britve. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je naprošena, da naznani naslove tvrdk, ki bi prevzele zastopstvo neke izdelovalnice in brusilnice rezil za britve. Interesenti, ki se za predmetno zastopstvo zanimajo, naj to naznanijo pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Industrijsko-obrtna razstava v Karlovcu. Kakor smo že poročali, bi se morala vršiti v Karlovcu letos industrijsko-obrtna razstava. Ta razstava pa je radi tehničnih težkoč preložena na leto 1922.

Nemški premog. Reparacijska komisija je odredila, da mora Nemčija meseca junija oddati zaveznikom isto količino premoga, kol v preteklih mesecih t. j. 2.200.000 ton.

Ustanovitev mlinske centrale v Budapešti. Objavlja se, da nameravajo veliki mlini glavnega mesta in provinc v svrhu ureditve prometa žitnih in mlevskih produktov tako v državi sami, kakor tudi za promet z inozemstvom, ustanoviti centralo za nakupovanje in prodajanje. S tem bi cene, posebno za mlevske izdelke dosegle enotno ureditev.

Položaj bombažne industrije v Čehoslovaški. Domači trg kakor tudi eksportna kupčija se je poživila. Za domači trg leži vzrok v tem, da konsumenti skušajo zopet kriti malenkostne potrebe; za eksportne kupčije pa ugodno uplívajo cene za prejo, ker dobiva industrija, ki prideluje prejo, ceneno polsivovino. Sicer obstoja zunanja konkurencija, povzročena po pomanjkanju denarja in utesnitvi kredita, ki skuša svoje zaloge odriniti. — Vzlíc temu se more govoriti o izboljšanju eksporta, ki je celo trajno. Da bi se dali dobiti veliki dobički, sicer ni verjetno; vendar se bodo dale zgube, ki jih je povzročilo prisilno gospodarstvo, polagoma zopet poravnati.

Tekstilna industrija v Čehoslovaški. V Čehoslovaški je 75 predilnic za ovčje volno z 350.791 vreteni, 9 predilnic za kangarn z 337.416 vreteni, 90 tkalnic za volno z 7572 statvami, 163 podjetij (hkratu tkalnice in predilnice za volneno prejo) z 13.181 statvami in 562.669 vreteni, 134 tkalnic za izdelovanje volnenega blaga z 10.393 mehaničnimi statvami in 5575 ročnih statvi.

Denarstvo.

Likvidacija Avstro-ogrsko banke in — dinar. Kakor znano, smo pri likvidaciji Avstro-ogrsko banke do sedaj prejeli že 10 milijonov zlatih kron. Od te svote so z dva in pol milijona kron plačane vse zgradbe podružnic te banke, ki se nahajajo v naši državi in katerih je 15, ostalih 7 in pol milijona zlatih kron pa je depniranih v naši državni Narodni Banki ter služi kot kovana podloga našim novčanicam. Zlato v naši Narodni Banki se množi, rezultat pa je — padanje dinarja na vseh svetovnih borzah. To je narobe svet.

Sprememba proračunskega leta in računski provizorij. Vlada bo uzakonila 5 dvanaestink starega proračuna, tako da bo prvi proračun sprejet šele s 1. januarjem 1922. Odslej bo proračunsko leto v skladu s koledarskim letom. Ker sedanjí račun ne odgovarja novim potrebam, bo predviden za teh 5 mesecev izredni kredit.

Promet novčanic naše državne Narodne Banke je znašal dne 15. t. m. 3.721.973.000 dinarjev. V času od 8. do 15. t. m. se je zmanjšal za 21.907.245 din.

Nova banka v Bosanskem Brodu. V Bosanskem Brodu se ustanavlja nova banka pod imenom »Trgovska banka d. d.« z glavnicco 1 milijona kron.

Važno za trgovske in obrtne kroge. Opozarjamo slovenske trgovske in obrtne kroge na tukajšnje podružnico domače zavarovalne družbe Croatia v Zagrebu (glej današnji inserat), ki se peča z vsemi zavarovalnimi strokami, kakor požar, vlom, nezgode, življenje, transport. Zlasti opozarjamo na transportna zavarovanja, glede katerih naj se izvolijo interesirani krogi obrniti direktno na podružnico.

Slobodni promet z devizami in valutami na Madžarskem. Na Madžarskem nameravajo uvesti z ozirom na inozemstvo popolnoma sloboden promet z devizami in valutami.

Carina.

Plačevanje 50 % na uvoženo blago iz Nemčije ukinjeno. Z ukazom od 24. 6. je naredba o plačevanju 50 % na blago, ki se uvažajo iz Nemčije, ukinjena. Carinarnice so dobile 28. t. m. od načelnika direkcije carin brzojavko, da nadalje ne pobirajo navedenih odstotkov.

Znižanje izvoznih pristojbin na papir, laneno in konoplino blago v Čehoslovaški. Od 20. junija so v Čehoslovaški znižane izvozne pristojbine na papir, laneno in konoplino blago od pol % na en četrt % fakturane vrednosti. Dovolje nje za izvoz papirja, papirnatih predmetov in grafičnih izdelkov dajejo vse ekspozitive, medtem ko daje dovoljenja za izvoz celuloze le centrala.

Promet.

Prometne omejitve. Objava št. 11. Začasno veljajo sledeče prometne omejitve: A. V Jugoslaviji: 1. Južna železnica: Ves promet prost. — 2. Državna železnica: a) Direkcija Zagreb: Ekspressna roba se prevzema samo do teže 250 kg in sicer le k potniškim in mešanim vlakom. Posamezni kosi ne smejo tehtati čez 75 kg. Zagreb drž. kol. prevzema vse necarinsko, dalje jednostavno carinsko robo v vozovnih nakladah. Prevažanje robe med Zagrebom drž. kol. loco in Zagrebom juž. kol. loco je ustavljen. Promet z Reko čez Bakar je ustavljen. V postaji Brod so reekspedicije prepovedane. b) Direkcija Beograd: Ves promet prost. — c) Direkcija Sarajevo: Vsled poplave in okvare mostov je ukinjen celokupen promet na progi Prijedor—Sanjica donja. V postaji Bosanski Brod so reekspedicije prepovedane. d) Direkcija Subotica: Na progi Apatin—Sonta in Velika Kikinda — Nakovo je ustavljen ves promet. V slučaju, da se omeji promet za katerokoli postajo ali progo, ostanejo sledeči predmeti prosti: premog, tobak, brzovozna, selitvena, režijska roba, pošiljke za »Danico« in rudnike ter apno. Sol se sme pošiljati v Srbijo in Črno goro le na podlagi odobrenja uprave državnih monopolov; brez te je dostavljanje vozov najstrožje prepovedano. — b) V inozemstvo: a) v Italijo: Komadna roba je še izključena. Za es in prazne cisterne v Trst punto franco je potrebno dovoljenje s strani magazinskih generalov. b) v Avstrijo: 1. Prepovedano je sprejemanje in odpošiljanje komadne robe za postajo Michelbeuern. 2. Prepovedano je sprejemanje in odpošiljanje komadne robe kakor tudi v vozovnih nakladah za carin. postajo Wien Westbhf. Tovor za to postajo se sme pa sprejeti, ako je ocarinanje predpisano v kakšni vmesni postaji. 3. Wien Ostbhf. je za rezan les in drva v vozovnih nakladah zaprt. 4. Passau Ort je za vozovne naklade zaprt; izjeme živad in sveže meso. 5. Za pošiljkatve, ki obsegajo več kakor 10 vozov namenjene čez Passau, Simbach ali Salzburg se zahteva prevozno dovoljenje s strani Bundesverkehrsministerium. 6. Reekspedicije so prepovedane v postajah Salzburg, Spielfeld, Strass do vklj. Puntigam (izvzeta le živila in krmila v Leibnitz), Kufstein, Tarnvis in Rosenbach. e) Na Poljsko: Tovorni listi morajo biti opremljeni s transportnim dovoljenjem direkcije Wien Ost in direkcije juž. žel. na Dunaju. d) Na Ogrsko je neposredni promet še ukinjen. e) V vse druge države (Čehoslovaško, Nemčijo, Francosko itd.) je promet prost. C. Iz inozemstva. Dotok tovora je iz vseh držav prost izvzemši zbirne robe za Zagreb drž. kol. Dovoljena je le ona zbirna roba, ki je naslovljena na dovlačilnice navedene v objavi 10. V slučaju, da se

omeji promet za katerokoli postajo ali progo, so sledeči predmeti prosti: a) Brzovozna, selitvena in režijska roba. b) Na ministrarstva ali žel. direkcije v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Subotici naslovljene pošiljke. c) Na »Danico« in rudnike naslovljena roba. d) prazne cisterne in specialni vozovi. e) Prazni bobni za tovarno dušika v Rušah. f) Stenke za drž. zdravilišče Rogaska Slatina. g) Pošiljke za tvrdke Počivalnik, Splošna stavbinska družba Kovina Maribor-Tezno. h) Pošiljke miner. olja za rafinerijo Maribor oz. Dravograd-Meža. D. Tranzitni promet preko Jugoslavije je v vseh smereh prost, ako so tudi v inozemstvu dotične proge proste. — Nacelnik prometnega oddelka: Pregelj s. r.

Nova železniška proga. V Beograd je odpotovala deputacija, ki bo predložila načrt nove proge Murska Sobota, Brežice preko Ljutomera, Ptuja in Rogatec. Deputacija bo napravila pri ministarstvu za promet potrebne korake, da se z graditvijo te proge čimprej prične.

Opustitev poštne nabiralnice Mestnje in Lemberg trg ter uvedba selske službe pri poštne uradu Podplat. S 15. junijem t. l. sta prenehali poslovati poštne nabiralnici Mestnje in Lemberg trg. S 16. junijem t. l. pa je začel poštni urad Rogatec dostavljati pošne pošiljke po selskem pismonoši v naslednje vasi in sela: Sp. Kostrivnica, Zg. Kostrivnica, Brezje, Podturn, Sp. Gabrnik, Zg. Gabrnik, Lemberg trg, Mestnje, Kačji dol in Kamna gora.

Kmetijstvo.

Kmetijski pouk po deželi. Poverjenstvo za kmetijstvo priredi na podlagi došlih prošelj sledeča predavanja tekom meseca julija in sicer: 1. V nedeljo, dne 10. julija v Braslovčah (predava ravatelj Belle o kmetijstvu), v St. Jurju ob Taboru (instr. M. Zupanc o živinoreji), v Starem trgu pri Slov. Gradu (vel. Peršuh o živinoreji), v Mali Nedelji (instr. Jos. Zupanc o vinogradništvu) in v Žabnici pri Škofji Loki (predava višji živinorejski nadzornik ing. Zidanšek o živinoreji). 2. V nedeljo, dne 17. julija: zjutraj v Sromljah in popoldne v Stari vasi na Bizeljskem (predava višji vinarski nadzornik Skaličky o vinogradništvu in kletarstvu), v Ceremošnjah (predava višji živinorejski nadzornik ing. Zidanšek o živinoreji), v Gotovljah pri Celju in v Mengšu (predava kmet. svetnik Rohman o travništvu in pridelovanju krme).

Neugodna letina riža v Italiji. Izgledi na letino riža v Italiji niso najboljši. Riževa polja so bila vsled trajnega deževnega vremena preplavljena in osuševanje se je moglo le počasi vršiti. Žetev se je pričela koncem meseca maja. Ze sedaj se more kot gotovo smatrati, da bo uvožen riž imel to leto nižjo ceno, kakor domač pridelek.

Iz naših organizacij.

Nov volilni red trgovskih zbornic. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odredilo trgovskim zbornicam v Ljubljani, Zagrebu in Splitu, da izdelajo nov volilni red, ker je stari zakon Avstro-Ogrske razveljavljen.

Uradne ure Slovenskega trgovskega društva »Merkur« ter Trgovskega bolniškega in podpornega društva so od 8 do 12 in od 14 do 17. ure. Pisarna se nahaja v Ljubljani, Gradišče 17, I. n.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Češki vzorčni vlak na Balkan. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se naznanja, da so prijave za odpotovanje češkega vzorčnega vlaka na Balkan zaključene. Vožnja bo trajala šest tednov. Vlak bo obstal v Jasiju, Galacu, Bukarešti, Ruščuku, Varni, Sumenju, Plevni, Sofiji, Cüstendilu, Nišu, Skoplju, Beogradu, Novem Sadu, Zagrebu, Ljubljani in Mariboru. Med vzorci bodo predmeti češkoslovaške industrije, katere se najbolj rabi na Balkanu, kakor: poljedelski stroji, kovinski izdelki, lokomotive, vagoni, tkanine, porcelan, steklo,

obutev, mineralna olja itd. Dan prihoda v Ljubljano in Maribor se objavimo.

Ponudba za nakup patentirane iznajdbe. Iznajdba je eiza, pri kateri nima vozač z rokama nikake teže nositi, ker vsa teža leži na kolesu. 1 kubični meter materiala z lahkoto v desetih naloženih eizah prepelje, dočim se mora s sedanji-mi eizami 18 krat peljati, tedaj izvrši skoraj 100 odstotkov več dela brez napora. Stroški naprave take eize so mnogo manjši, kakor za sedanje, ker se za to vporablja prav kratke deščice; držaji (ročaji) se morejo izmenjati in preme-stiti po velikosti vozača; zlomljeni držaji se morejo z poljubnim kosom lesa nadomestiti; kolo je iz mehke litine. Za napravo take eize ni treba kolarja, tem-več jo more vsak delavec sam sestaviti. Daljna prednost obstoji v tem, da se more ob železniškem transportu 6 do 700 eiz naložiti na 1 voz, ker se ročaje lahko iztakne in v eizo zloži, eize pa se morejo tesno eno ob drugo in na drugo zlagati, medtem, ko se sedanjih more le 150 do 160 spraviti na en voz. Glede na to, da so eize predmet, ki se ga v velikih množinah rabi in da se s patentirano eizo za 100 odstotkov več dela izvrši, se ž njo industriji mnogo koristi. To se naznanja interesentom brez obveze s prošnjo, da blagovolijo oni, ki se za nakup te patentirane iznajdbe zanimajo, svoje naslove čimprej naznaniti trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Razno.

Potrebni uradniki. Rok za vlaganje prošelj za službena mesta pri Upravi za zaščito industrijske svojine se je podaljšal do 15. julija t. l.

Ruska zunanja trgovina. Sovjetska vlada je v zadnjem času sklenila pogodbe z nekaterimi angleškimi tvrdkami. Poleg tega je dobila stik z angleškimi bankami in otvori v kratkem v Londonu rusko banko. Angleški industrijalci nameravajo Rusiji dovoliti kredit 3 ml. f. št. V Ameriki se je kupilo 600.000 parov škornjev. Dalje je sovjetska vlada sklenila pogodbe z nemškimi in švedskimi tvrdkami za dobavo strojev.

Tržna poročila.

Trg.

Maribor: Goveje meso prednji del 24 K, zadnji del 26 K, kravje in bikovo meso 22 K, telečje meso prednji del 16 kron, zadnji del brez kosti 20 K. Zelenjave je na trgu dovolj po nizkih cenah. Sadni trg je dobro založen.

RAZNO.

Hmelj.

Zatec, dne 23. junija 1921. Pri mirnem -a čvrstem razpoloženju se je ta teden nekaj malega prodalo po 2050 do 2200 č. K za 50 kg. Minuli teden se je odlikoval po hladnem vremenu; vsled tega je rastlina nekoliko zaostala v rasti, vendar ji tega ni videti. Listi so se sicer nekoliko skrčili, kar pa bo toplo

vreme zopet popravilo. Mnogo lepih, zelenih panog je videti — tu in tam tudi že cvetli popki, kateri se vendar vsled hladnega vremena ne morejo dalje razvijati. Toplo vreme jim je, kakor tudi slabotnim nasadom, katerih je v posameznih okoliših precejšnje število, nujno potrebno. V nekaterih nizkih legah je še precej ušvih nasadov, v katerih se škropljenje nadaljuje; vendar je upati, da hmeljska uš ne bo povzročila večje škode.

Gnojila.

Nemčija. Pri novi določitvi cen za umetna gnojila se je pri gnojilih iz dušika pojavilo višanje cen, medtem ko so se cene za gnojila, ki vsebujejo fosfor mogle zdatno znižati. Znižanje cen za gnojila je nastalo tudi zaradi tega, ker so se pribitki za vreče povsem znižali.

Višanje cen za vino na Francoskem.

Vsled po nevihtih povzročenih škod v francoskih vinskih krajih, se pričakuje neugodno letino. Po nekem poročilu iz Amsterdama so holandski vinski trgovci takoj na to cene za francoska vina dvignili za 33 eno tretjino odstotkov.

Kovine.

Nemčija. Zveza za cinkovo pločevino je s 1. junijem cene za 15 mark na 815 mark pri 100 kg znižala. Skladiščne cene za kovano železo in za pločevino so se znižale za 150 mark za tono. Prodajna zveza za valjane in prešane svinčene izdelke je s 25. majem zvišala prodajne cene za 25 mark za 100 kg.

Čevlji.

Dunaj. Trgovina s čevlji je jako slaba, ker Jugoslavija, Nemčija in Rumunija malo kupujejo. Čevlji notirajo: moški box in chevreaux črni 1750 K, goveji box črni 1650 K, črna kravja koža 1550 K, ženski čevlji, box in chevreaux črni 1750 K, rujava koža 2500 K, Makay nizki 1300—1700 K.

Borza.

1. julija.

Zagreb, devize: Berlin 201 do 202, Milan 728 do 732, London izplačilo 558, ček 555, Newyork ček 146.25 do 147, Pariz 1190 do 1210, Praga 202.50 do 203, Svica 2490 do 2510, Dunaj 20.90 do 21.10, Budimpešta 58 do 58.50. Valute: dolar 144.50 do 145, avstrijske krone 22.50, levi 148 do 160, rublji 31 do 32, češke krone 201 do 205, funti 538 do 546, franki 1150, napoleoni 475 do 479, marke 208 do 210, leji 224, lire 720 do 724.

Beograd, valute: dolar 36.10 do 36.30, franki 292 do 293, leji 56.25 do 56.75, levi 39.50 do 40, marke 53 do 53.25, češke krone 50, avstrijske krone 5.80 do 5.90, napoleoni 118 do 118.50. Devize: London 139 do 139.50, Pariz 298 do 300, Ženeva 620, Praga 50.50 do 51, Dunaj 5.25 do 5.30, Berlin 50.50 do 51, Milan 181, Solun 208 do 209.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke in deklice ter posebno izbiro najnovejših damskih modelov. **Franjo Cerar,** tovarna slamnikov

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se sprejemajo različni stari klobuki in slamniki v Ljubljani pri tvrdki Kovačević in Tršan, Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto.

Deske

in sicer 3 vagoni 20 m/m, 7 vagonov 25 m/m, 1 vagon 30 m/m, dva vagona 50 m/m in 1 vagon 75 m/m, smreka, hoja in bor, od kojih je 30% vzporedno blago,

ter več vagonov **bukovega oglja**

ima na prodaj Knežji gozdni urad v Oplotnici, postaja Konjice. — Ponudbe je poslati najkasneje do 15. julija 1921.

Trgovci! Razširjajte in berite „Trgovski List!“

Na debelo in drobno najceneje kupite

trgovski in kancljiški gladek, črtan, kariran in kvadriran, pisarni v mapah in škatljah, ubran (Krepp), svileni, klesetni in ovojni, razne zvezke za srednje in višje šole, raznovrstne kuverte in razglednice, čipke za stelaže ozke in v polah, kreda, peresa, svinčnike, radirke ter razne druge pisarniške in šolske potrebščine pri

PAPIR

L. PEVALER, LJUBLJANA, Židovska ulica 4.

Jedilno orodje

vsake vrste, kakor žlic, vilic, nožev, zajemalk (Schöpfer) in druge kuhinjske posode iz aluminija ter

svinčene plombe

dobavlja v vsaki množini

Tvornica „Cinal“, Celje.

Novoustanovljena lastna galvanizacijska naprava

sprejema po nizkih cenah vse predmete v ponikanje, pobakrenje in pomedenje. Ista prevzame tudi vsa vli-valna dela iz aluminija, cinka in medi (Messing).

Kupuje stare kovine

po najvišjih cenah.

Sodarska zadruga v Tacnu

p. št. Vid nad Ljubljano, nudi vsakovrstne

sode, bramne in transportne, po najvišjih dnevnik cenah

Tovarna pletenin in tkanin JOSIP KUNC & KOMP.

Ljubljana, Poljanski nasip 40

izgotavlja po primernih cenah in najnovejših vzorcih berlinske rute (volnene) rašel-rute, ženske naglavne šale, razne rute (Cachnez), svilene modne kravate (za gospode in dame), svilene modne šale (za gospode in dame), angleške športne šale (za gospode in dame). Cenjenim odjemalcem in zastopnikom svetujemo, da nam po možnosti sporoče celotno potrebo in to radi tega, ker se na eni strani cene surovinam vedno dvigajo, na drugi strani pa naknadnih naročil ne moremo izvršiti, ker dela tovarna samo po naročilu in si ne nabavlja zalog.

Papir uradni, trgovski, pisarni, ovojni, svileni, prepieni, ogljeni itd., pisarniške in šolske potrebščine, kuverte, vse vrste umetniške razglednice kupite najceneje pri tvrdki

IVAN GAJŠEK

Papirna trgovina - Ljubljana sv. Petra c. 2, poleg Prometne banke. Na drobno. Na debelo.

I. JUGOSLOV. TOVARNA

za gumbce in kovinske predmete

— d. z. o. z. —

Slovenska Bistrica

...
Oferiramo

naše prvovrstne rožene gumbce v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu :: s cenami brez konkurence ::
Zahtevajte cenike: Prodaja na veliko!

SLOVENSKA BANKA
LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mesinega Doma“

Obrestuje najugodneje vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne poste najkulantneje.
— Vplačana delniška glavica K 30.000.000. —
— Telefon št. 567. — Čekovni račun št. 12.200. —

Underwoodnajboljši ameriški pisalni stroj
sedanjosti**Opalograph**raznomoževalni aparat,
raznomožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive steklene plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo. 15, 20-20

The Rex Co. Ljubljana, Gradisce 10.

Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Usnjarska industrija, d. d. na Bregu pri Ptuj

„PETOVIA“Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine
in navadne, gamate, torbice, listnice,
denarnice in drugo fino galanterijo.

Cene nizke, postrežba točna.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje 140, 48-4

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

I. SANDRIN, Ljubljana, Mestni trg 6

Velika zaloga vsakovrstnega

usnja, kož, podplatov, gonilnih jerm-
nov in boksa NA DEBELO.**Razstavljalcem**

na Ljubljanskem velikem semnju

nudimo za dekoracije odgovarjajoče
papirnatu tkanine. Vzorci in cene so
na razpolago pri Velikem sejmskem
uradu v Ljubljani ali pa jih pošlje na
zahtevo D. d. domače tvornice preje
in tkanja bombaža, Dugaresa.Najceneje in dobro kupite
bencin
petrolej
strojno olje
tovot-mast
karbolinej
kolomaz
pri Dravogradski rafineriji mineralnega olja
MARIBOR.**Na debelo:**Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bobinski in trapistov-
ski sir, salami, šunka in sla-
nina, ljutomersko stekle-
nično vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.**T. MENCINGER**
Ljubljana, Resljeva cesta 3.**Laneno prejo**in domač sukanec
izgotavlja in oddaja
Mehanična vrvarna,
terilnica in predilnica**Anton Šinkovec**
Kranj—Grosuplje.Cenjena naročila na
tovarno v Grosuplju.

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega
mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornic: Stanz, Kindberg, Sem-
mering, Schottwien, Puchberg,
Ausewiesen etc., nudi po najnižji
ceni iz svojih zalog:

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra c. 3.Trgovina z drobnim, pletenim in modnim
blagom ter raznim perliom in kravatom
na debelo in drobno.Velika izbira potrebščin za
krojače in šivilje.

Samo na debelo!

Toman & Reich, Maribor,Gosposka ulica št. 38.
Telefon interurb. 389.nudi v nakup najboljši nemški proizvod:
POSTEKLEN PAPIR (Glaspapier, Flintpapier), ŠMIRKOV
PAPIR (Schmirgelpapier), ŠMIRKOVO PLATNO (Schmirgel-
leinen), vsakovrstno BRUSILNO PLATNO (Schleiftücher),
posute s steklom ali šmirkom za trgovino in industrijo.
Zahtevajte cenike!

Samo na debelo!

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlisen)
nasproti Križanske cerkve.Veletrgovina
manufakturnega in
modnega blaga**J. N. Šoštarič**
Maribor

se v najkrajšem času

preseli

iz Gosposke ulice na

Aleksandrovo
cesto št. 13na kar opozarja že
sedaj svoje
cenjene odjemalce.Veletrgovina
z
manufakturno**„MERKUR“**

MARIBOR

Cankarjeva ulica 1.

□ □

Velika zaloga
manufakture,
češki, francoski
in angleški izdelek.

□ □

Samo na debelo.

ODPREMNO PODJETJE
STEVO TONČIČ : MARIBOR

Oddelek za razpošiljanje poštnih paketov.

OO. TRGOVCI

Poštne pakete iz inozemstva dobite v 8 dneh zaca-
rinjene na odrejeno mesto, ako iste oddaste na naslov**STEVO TONČIČ : MARIBOR**(Za pakete nemškega izvora je paziti na obstoječe
carinske odredbe. — Tozadevne informacije brez-
plačno na razpolago. — Postrežba hitra in točna.
Za čim večje posluževanje te vrste odprave prosim
s posebnim spoštovanjem**STEVO TONČIČ : MARIBOR**

Telefon 230 in 330. — — Brzjavi: Tonspedit.

Tel. št. 261 in 413. - Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica 50.000.000 K. -- Rezervni zakladi 45.000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka**LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.**

Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinc**Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
tovarniška zaloga
šivalnih strojev**

igel in posameznih delov za vse sisteme šivalnih strojev in koles, olje ter potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje ter galanterijo na drobno in debelo.

Cene nizke! Postrežba točna!**Industrijsko sol**

za usnjarje v vrečah in

belo jedilno sol

oddaja vsako množino franko Maribor tvrdka

Anton Tonejc in drug

Maribor. Zahtevajte cene.

Vele-
trgovina
specerijskega in
kolonijalnega
blaga**KAROL
HABER
Maribor**

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič**Ljubljana**

priporoča

špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna postrežba!

Brzjavni: GRELIČ.

Telefon interurb. št. 246.

Zahtevajte cenike!

Veletrgovina vina

Milko JesihRudnik-
Ljubljana
Dolenjska cesta.
Tel. št. 158.
Konkurenčne
cene!priporoča svojo vedno sor-
tirano zalogo izbornih šta-
jerskih, dolenskih, banat-
skih, dalmatinskih, črnih
in belih vin.**Zahtevajte ponudbe!****Medić, Rakovec & Zankl,**prej:
**A. Zankl
sinovi.****Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.**

Centrala: Ljubljana.

D. z o. z.

Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:**Angleški laki:**

COPAL VARNISH.
Kopalov lak za znotraj.
FINE COPAL VARNISH.
Fini kopalov lak
za znotraj.

**SUPERFINE COPAL
BODY VARNISH.**
Lak za kožije, najfin.

**FINE COPAL CAR-
RIAGE BODY VARNISH.**
Lak za kožije, fini.

**PALE FLATTING
VARNISH SPRF.**
Brusilni fini prep. lak.

**PALE FLATTING
VARNISH UNIVERSALE**
Brusilni prepar. lak.

**EXTERIOR COPAL
VARNISH FINE.**
Fini zračni lak.

**EXTERIOR COPAL
VARNISH SPRF.**
Najfinejši zračni rap. lak

**PALE SICCATIVE
FLUID**
Sikatif, svetel.

**DARK SICCATIVE
FLUID.**
Sikatif, temen.

**SPRF. WELLRIGHT
VARNISH.**
Lak za kožijske stalke,
najfinejši.

Priznana najboljša in
zanesljiva kakovost:
barve za obleke, vse
vrste barv, suhe in olj-
nate, mavec (Gips),
mastenec (Federweiss),
strojno olje, karbolne,
steklarski in mizarski
klej, pleskarski, slikar-
ski in mizarski čopiči,
kakor tudi drugi v to
stroko spadajoči
predmeti.

„MERAKL“.
Lak za pode.

„MERAKL“.

Linoleum lak za pode.

„MERAKL“.
Emajlni lak.„MERAKL“.
Brunoline.**English varnishes:****Angleški laki:**

**JAPAN BLACK
VARNISH.**
Lak za gvozdje, japan.

**FINE JAPAN BLACK
VARNISH.**
Fini črni japonski lak.

**QUECK BLACK
VARNISH**
Japan. lak s sikativom.

**ISOLATING BLACK
VARNISH.**
Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE
Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.
Terebina temna.

DAMAR VARNISH.
Damarov lak.

**ENAMEL VARNISH
WHITE.**
Emajl beli.

**ENAMEL VARNISH
BLUE, RED, GREEN.**
Emajl moder, rdeč,
zelen.

**FINE ENAMEL
VARNISH WHITE.**
Emajl beli, izredno fini.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.**Trgovci pozor**

DOSPELE SO staroznane

Zeilingerjeve naravnosive

KOSEv kranjskih, kočevskih in
hrvaških oblikah in druge
vsakovrstne železnine.Za cenj. naročila se priporoča
tvrdka**Zalta & Žilič, Ljubljana**

trgovina z železnino

Gospodarska cesta št. 10.

KASTELIC IN DRUG

trgovina s papirjem na veliko

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta št. 6/1.

priporoča od svoje zaloge:

Trgovski, fini in srednje fini
pisarniški, dokumentni in
srednje fini koncept, barvan
(Kouleur) in tiskovni papir,
karton za dopisnice, pivnik.
Celulozni, Havana (za mast)
in ravadni oмотni papir. Pi-
semski papir v kartonih in
mapah, ter zavitke. Lepenke
belo in rujavo.

Zahtevajte prospekte.

Zavarovalna zadruga
Ustanovljena leta 1884. od mestne občine Zagreb.

Zavarovalni oddelki: požar, vlom,

„CROATIA“

Zahtevajte prospekte.

Podružnica za Slovenijo
v Ljubljani, Stari trg 11. — Telefon št. 336.

nezgode, življenje, transport.